

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izjave vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Mesaljo 6 K, za druge izvenavarijake desete 2 K. Kdor bo del sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovoril. — Odje „Kotliškoga tabornega štaba“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Redkopist se ne vedače. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, sprejemno naročnina, inserate in reklamacije.

Se izmerite se plačuje od enostopne pettirvste za cubrat 18 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglašje prberser papart. V oddelku „Mala razprava“ stane beseda 3 vin. Paro in zabave vsaka pettirvsta 20 vin, izjave in Počlano 30 vin. — Inserati se sprejemajo do tosta opoldne. — Neoplačena reklamacija se pošilja gresta.

Srbije ni več.

Agitirajte za list!

Bliza se novo leto, čas, da se obnovi naročnina na „Slov. Gospodar“. Čeke in pouk, kako se čeki rabijo, smo že priložili. Ni nam treba dokazavati, da se je naš list slovenskemu ljudstvu priljubil. Saj nam to dovolj zgovorno pričuje število njegovih naročnikov, ki znaša, odštevši vse naročnike na up, na d 23.000.

Posebna ozka in pristrčna vez se je zvezala med nami in našimi slovenskimi junaki na bojiščih. Veliki listi drugih narodov imajo svoje učene poročevalce na bojiščih, ki daleč za fronto z ljubeznjivim posredovanjem armadnega vodstva dobivajo poročila s fronte. Naš list dobiva poročila o dogodkih na bojiščih naravnost s fronte. Pišejo jih naši mladeniči in možje iz strelskih jarkov. Zato pa tudi glede zanimivosti nič ne zastajajo, ampak večinoma presegajo poročila poročevalcev velikih listov. Naši oboroženi mladeniči in možje govorijo po našem listu naravnost s fronte slovenskemu ljudstvu. In slovensko ljudstvo jih z občudovanjem poslušaj. njih poročila so mu najljubša. Čast in hvala našim mladeničem in možem!

Naš list si piše naše slovensko ljudstvo samo! Naše delo obstoji le v tem, da njega spise razvrstimo in natisnemo. Zato pa je tudi dolžnost slovenskega ljudstva, skrbeti, da njegov list ne nazaduje, ampak napreduje. Tudi letos je treba napredovati, kljub že visokemu številu naročnikov. Mnogo hiš je še, kjer ni našega lista. Prijatelji, poskrbite, da bo zahajal naš list v sleherno slovensko hišo!

A tudi vojakov na bojiščih in v zaledju ne pozabimo! Ti naravnost koprni, da dobijo poročila iz svoje ljube domovine. Ne moremo jim napraviti večjega veselja, nego da jim kot božično oziroma novoletno darilo naročimo „Slov. Gospodarja“.

Idi in stori tako!
„Slov. Gospodar“ stane celoletno 4 K, polletno 2 K, četrtletno 1 K.

Kmečki glasovi.

Iz Slov. gorice se nam piše:
Prav iz srca mi je pisan uvodni članek v zadnji številki. Zares, nakupuje in nakupi se grozna množina vsakovrstnega žita in drugih pridelkov. Ne vem pa, je-li skrb za dragoceno blago povsod in vselej tudi v pravih rokah. Bojim se in zelo se bojim, da marsikateri komisijonar vojnožitnega urada ne bo pravilno ravnal z žitom, in blago, ki se ni dovolj suho, bo splenilo. Nisem prerok in nočem biti prerok, pa resno se bojim, da kljub tem množinam raznega žita, še mogoče nastane lakota prihodnje leto.

Pred očmi mi je slučaj v Gradcu. Pripravili so velikanske množine zmraznjene govejega mesa in pustili, da je dobra polovica segnila — in to v času, ko ljudstvo zdihuje pod težo neznosnih cen za meso. — 35.000 kil mesa, kolika škoda! Da se le isto ne bi zgodilo z velikanskimi zalogami pšenice, koruze in fižola! Ako pogine nakopičeno žito v mestih, kmeti nimajo ničesar več za oddati, ker je moral oddati vse odvisno žito — in posledica bi bila pomanjkanje v celi deželi! Naj torej pristojna oblast resno za to skrbi, da se bo žito skrbno premošalo in osušilo, da se bo enako skrbno postopalo tudi pri moki. Vem za slučaj v Ptuj, da se je nekemu peku velika množina moke pokvarila, ker je ni premešaval. Vem tudi iz svoje skušnjaje, da ni vse žito dovolj suho. Sem sam moral žitnemu zavodu oddati v določenem roku novo pšenico, ki pa ni bila še dovolj

suha. In kakor jaz, tako je moral storiti še marsikateri posestnik, da se zogne kazni, ki se mu za preti, ako ne odda svojega blaga v določenem roku. Naj govorijo v tem oziru naši poslanci odločno besedo na višjem mestu. Oni poznajo kmečke razmere in kmečke pridelke, da lahko poučijo gospode pri zelenih mizah. Zlasti pa naj opozarjajo na to, da kmet letos radi vlažnega vremena ni mogel vsejati vse zimske setve, jaro žito pa nikdar ne obrodi tako obilno in dobro kakor zimsko. Toraj se enkrat: Pazite, da ne nastane še lakota ali vsaj občutno pomanjkanje!

Opomba uredništva: Z ozirom na naš uvodni članek „Tri želje!“ v zadnji številki nam je mariborski komisijonar g. Urban sporočil, da se bo v bodoče pazno skrbelo, da se neposušeno žito ne bo skvarilo. Za koruzo so se v posameznih mlinih napravile like umeane sušilnice. Veseli nas, da je naš članek dosegel uspeh.

Z ozirom na izraženo željo, da naj posredujejo naši poslanci, sporočamo, da je v imenu S. K. Z. dr. Korošec že pretekli teden posredoval na merodajnem mestu v Gradcu zaradi kontrole nad skladišči, setve in drugih gospodarskih zadev.

Cena ovsa.

Iz mariborskega okraja se nam poroča: Neljubo nas je dirnilo, ko smo kmetje za oves, ki smo ga po 30. novembru oddali komisijonarjem vojno-žitno-prometnega zavoda, dobili namesto 26 K, samo 23 K 40 v za 100 kg. Reklo se nam je, zakaj pa niste ovsa pripeljali pred 30. novembrom. Ali je bilo to mogoče, tega pa nihče ne vpraša. Ravno v drugi polovici novembra je bilo vreme tako, da nam pri najboljši volji ni bilo mogoče ovsa spraviti na določeno mesto. Klaneci so bili zamrznjeni tako, da z živino ni bilo mogoče iti na daljšo pot. In zadnje dni smo zopet morali iti na polje, da še posejemo ozimno. Komisijonarji se izgovarjajo, da jim je graška podružnica vojno-žitno-prometnega zavoda naročila, da ne smejo posestnikom po 30. novembru na noben način plačati ovsa po 26 K, ampak 10% nižje, t. j. po 23 K 40 v. Mi kmetje smo itak pripravljeni vse žrtvovati za državo in se ne branimo oddati določenega žita, ker vemo, da je to za srečen izid vojske nujno potrebno. A prosimo, da se naj oves posestnikom, ki se ga ne branijo oddati, plača po prvotno določeni ceni. Naj se goji v ljudstvu zadovoljnost, a ne nezadovoljnost.

O miru.

Avstrijska vlada med vojsko ne bo sklicala našega državnega zbora. Pač pa zborujeta tudi v vojskinem času ogrski in nemški državni zbor. V obeh državnih zborih se je pretekli teden veliko govorilo o miru. O ogrskem državnem zboru smo že poročali, da je ministrski predsednik grof Tisza na tozadevno vprašanje grofa Karolja naznanil, da je popolnoma od sovražnikov odvisno, kdaj se bo sklenil mir. Toda sovražniki še vedno nečejo ničesar slišati o miru, ampak sanjajo o tem, kako bi potlačili in uničili Avstrijo in Nemčijo.

Dne 9. t. m. pa se je vršila velepomembna razprava o miru v nemškem državnem zboru. Državni kancelar Bethmann-Hollweg je poudarjal, da so zavzele Avstrija, Bolgarija, Nemčija in Turčija na vseh bojiščih zmagovite, da jim torej ni treba prositi in se truditi za mir, da pa so pripravljene, ako jim sovražniki predložijo mirovne predloge, o njih razpravljati. Žal, da v sovražnih državah v merodajnih krogih še ni nobenega razpoloženja za mir.

To je glavna smisel govorov v nemškem in ogrskem državnem zboru. Zmagovalec lahko prosto govori o miru, kajti nihče mu ne more očitati, da govori iz njega malodušnost in bojazen. Mi smo pripravljene, razpravljati o miru, ako nam sovražniki naznanijo

svoje mirovne predloge. Toda vrede in vojna prisilnost naših sovražnikov nočejo ničesar slišati o miru. Še vedno upajo, da se bodo zgodili čudeži in da bo vojna sreča milejša. Ljudstvo v sovražnih državah vzdihuje in koprni po miru, ker vidi, da se vsako nadaljno krvoprelihanje zama in da je le tečev za smrt, bolezen in bedo, toda mogoče imajo drugačnega ušesa.

Naši narodi pa z zadovoljstvom vzamejo naznanje modro in človekoljubno pripravljenost naših odločilnih činiteljev, da se razpravi o miru. Kakor jim je bil vsiljen boj, tako jim je sedaj vsiljeno tudi nadaljevanje. Vsa sovražna javnost na Italijanskem, Angleškem, Francoskem in Ruskem namreč z oholostjo odklanja našo mirovno pripravljenost ter nas zasmehuje in ogovarja. No, dobro! Ako nočejo, počkajmo si zopet rokave in na delo! S Srbijo smo že gotovi. Črnagora je vsak dan manjša. Zdej še velja spoditi zadnjega Laha in Rusa z naše zemlje. Po sedanjih dogodkih nam nihče ne bo odrekel zmožnosti, da tega ne znamo. Ako naši sovražniki sedaj nočejo miru, bo le jim v škodo. Vsak dan bo odšel za nje mir dražji.

Zelo poučljivo je, kako odgovarjajo najtinitnejši časniki naših sovražnikov na ogrske in nemške govore o miru.

Angleški odgovor.

Dvorna in vladna angleška „Westminster Gazette“ piše: Bethmann-Hollweg misli, da bi bila vojna pod nemškimi pogoji in strahoto že davno končana, če bi ne bilo Angleške. Sedaj smo ponosni na ta poklon in obljubimo kancelarju, da vojne preline bo konec, dokler ne dobimo dalekosežnih jamstev, da nas Nemčija ne spravi zopet v vojno in ne skuša več obvladovati sosedov z načini, kakor jih je pokazala v tej vojni. Naši mladi ljudje krepko vstopajo v službo, najboljši odgovor je za enkrat, če pokažemo na pisarne za rekrute.

Francoski odgovor.

Pariški „Matin“ izvaja: Nemčija se je naveličala boja, ker je z vojskovanjem obtičala, ker je denarno stanje vedno slabše in ker so gospodarske razmere vedno bolj neozdravljive. Edin odgovor na nemško bahanje (z zmagami) je Kitchenerjeva beseda, da se mora Nemčiji, ki postaja slaba, nanovo napovedati vojsko.

Italijanski odgovor.

Italijanski listi besnijo nad državnim kancelarjem Bethmannom, ker je v svojem govoru omenil, da so avstrijsko-ogrski postojanke ob Soči nasproti Italiji še vedno trdne in nedotaknjene. V listu „Popolo d'Italia“ objavlja odprto pismo na kancelarja, v katerem se naznanja Avstriji in Nemčiji tako dolga vojska, dokler ne bosta zadržnjeni in izkrvaveli. — V Italiji se govori in piše vedno najboj neumno in bedasto.

Ruski odgovor.

Rusko časopisje ni t. noče razpravljati o mirovni govori v nemškem in ogrskem državnem zboru, ampak dokazuje, da se četvero sporazum na Balkanu ni dotaknil neodvisnosti Grške, kakor sta trdila grof Tisza in Bethmann-Hollweg. Vidi se, da Rusijo bolj bolijo dogodki na Balkanu, kakor porazi na lastnem ozemlju.

Ameriški odgovor.

Nevjorski „Herald“ piše: Nemčija zahteva mir, katerega hoče kot zmagalec skleniti s sovražnikom, kateri naj tako oslabi, da se ne bo mogel nikdar več bojevati. Nemčija pa ne more najti nikogar, s katerim bi se mogla pogajati o miru. V deželah zaveznikov nihče ne misli na mir, ampak so prepričani o zmagi četvero sporazuma in radi tega prevzamejo odgovornost za nadaljevanje vojne. Nemčija je oblegovana trdnjava.

Srbije ni več.

Ze je minulo par tednov, odkar smo mi srbsko armado in vlado pogнали v begu čez črnogorsko in albansko mejo. Sedaj so tudi Bolgari na jugu opravili svojo nalogo. Francozi, Angleži in ostanki Srbov, ki so se na jugu branili srbsko zemljo, so jo morali pred mogočnim bolgarskim navalom popihati čez grško mejo. Gospodarji Srbije smo sedaj Avstrija, Bolgarija in Nemčija. Avstrija in Bolgarija prevzameta tudi upravo zasedene srbske države. Kaj se bo zgodilo s Srbijo, ali se ostane, a pod novo vladarsko hišo, ali pa se razdeli med zmagovalce, o tem se bo določilo pri mirovnih pogajanjih.

Belgijski kralj še ima vsaj košček zemlje, ki jo lahko imenuje svojo. Srbski kralj Peter je kralj brez zemlje. Zadela ga je kazen, katero je klical nad se, nad svoje in svojo deželo, ko je z umorom kralja Aleksandra in soproge zasedel prestol, ko je v balkanski vojski zaveznike Bolgare ogoljufal za pogojene dežele in ko je pod njegovim varstvom dozorel umor našega preljubljenega načelnika Franc Ferdinanda in soproge. Božji mlini meljejo navadno počasi, a tukaj so mleti hitro.

Hudobija brani, da se ne ohrani! Za vsako hudobijo ima Bog svojo kazen.

Sovražna Amerika.

Severnoameriške države delajo Avstriji in Nemčiji vse mogoče težave v sedanji vojski, a naše sovražnike podpirajo, kako in kje morejo. Delajo jim municijske ladje, nam ne. Najgrše pa je, da ščitijo sovražne ladje s tem, da na nje ukrcajo Američane, potem pa zahtevajo, da se takih ladij, magari da vozijo tudi orožje in strelivo za naše sovražnike, ne sme potopiti. Kakor se je severnoameriška vlada repencila, ko je bila v angleškem morju potopljena ladja Luzitania, tako se zdaj znaša nad Avstrijo, ko je v Sredozemskem morju potopila ladjo „Ancono“, ki je vozila za našo vojsko. Amerika bo haje zahtevala varstvo za svoje ladje in ljudi. Prepričani smo, da ji bo naša vlada pošteno odgovorila, kakor se odgovori istemu, ki mi povsod in vselej meče polena pod nogo.

Severna Amerika zahteva zdaj, da se odpokliče tudi naš nevjorški konzul in dva nemška vojaška strokovnjaka. Kakor znano, smo pred nekaj časom moralni odpoklicati svojega poslanika v Severni Ameriki, dr. Dumbo. Ameriška vlada jih ne rabi, ker iz prepozorno gledajo v karte, s katerimi goljufa svet in svoje ljudstvo.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Četrta bitka ob Soči kljub zasedanju laške zbornice nekoliko pojenjuje. Višek je dosegla v silnih napadih na naše postojanke pri Gorici in na mesto samo, v katero so poslali laški „odrešeniki“ 10.000 krogel vseh kalibrov.

Opozarjamo na zopetne uspehe naše mornarice in naših zrakoplovec v Jadranskem morju.

Edin uspeh Italijanov.

Svicarski listi poročajo z bojne črte ob Soči 10. t. m.: Na celi laški črti je nehala več tednov trajajoča velika bojna napetost po žrtvah krvi, ki se morajo prištevati najtežjim, kar jih pozna zgodovina. Samo topničarski boji niso postali dosti slabejši. Pravih strateških uspehov Italijani proti avstrijskim glavnim postojankam še vedno niso dosegli. — Edin uspeh italijanske vojske je, da je uničena ena četrtna italijanske vojne sile.

Riva.

Končno so Italijani menda vendar izprevideli, da pri Gorici ne morejo predreti. Zadnja poročila našega generalnega štaba naznanjajo, da so si postavili Italijani drug cilj: zavzetje Rive ob Gardskem jezeru na Tirolskem. Napadi Italijanov na naše pozicije južno Lardara so v strateški zvezi z istočasnimi sovražnikovimi podvzetji proti Rivi. Dolina Ledro se sklanja približno štiri kilometre južno Rive ob Gardskem jezeru. Tvori takorekoč mejno črto med našimi in italijanskimi pozicijami v prostoru južnoizhodno od Rive. Pogled na zemljevid kaže, da skuša sovražnik v dolini Chiese v smeri na Lardaro in obenem proti Rivi pomakniti svoje pozicije. Izvzemši izpostavljeno točko na hribu Vies, ki je služila za opazovališče, ki je pa v vojnem oziru naravno popolnoma brez pomena, Italijani tudi v tem odseku ne dosegaajo niti najmanjšega uspeha.

Zična železnica v gorovju.

Na tirolski in koroški bojni črti imajo naši dobro urejene žične železnice, katere so napeljane z ene gore na drugo. S pomočjo take železnice je dova-

žanje živih in drugih potrebščin na strme gorske postojanke zelo olajšano. Zanimivo je gledati v visoki gore to važno prometno sredstvo. Kakor bi pajek prešel z drevesa na drevo, tako izgleda premikajoči se tovori žične železnice. Žične železnice gonijo močni motorni stroji.

Italija uporablja cerkve za vojaška skladišča.

Vojaška oblast v Neapolju na Italijanskem je zaprla več cerkev za službo božjo. V dotične cerkve so sedaj začeli spravljati vojaško obleko, perilo in municijo. Ljudstvo je vsled tega postopanja silno razburjeno in mnogi listi so že začeli ostro napadati vlado.

Italijanski intendanteni major radi goljufije zaprt.

Radi goljufije in podkupovanja so zaprti v Bologni na Laškem intendantnega majorja Teodato.

Italija odstavlja svoje generale.

Iz Rima se dne 12. decembra poroča, da je odstavilo italijansko vrhovno armadno vodstvo zopet 3 generale in jih poslalo v pokoj in sicer generale: Raimondi, Giacometti in Formentini.

Bralcem „Slov. Gospodarja“ za Božič.

Z italijanskega bojišča se nam piše:

Dragi Božič bomo skoraj obhajali na bojišču. Vendar božja previdnost nam je naklonila srečo, da smo po toliko vročih in grozljivih dneh doživeli ta veličasten, srečepolni dan.

Veliko hrabrih slovenskih vojakov, zvestih braniteljev drage domovine, je zakrila med tem časom hladna, tuja zemljica. Poklical jih je ljubi Rešenik v svoje kraljestvo na veliki praznik. Njih solze so usahinile, njih glas je utihnil. Da, srečne jih moremo imenovati.

Dragi bralci in bralke „Slov. Gospodarja“! Božični prazniki so pred durmi. Kdo izmed nas bi verjel lansko leto ob tem času, da še dočakamo drug Božič. Nikdo! Pa žalibog, vendar je tako. Spominjalte se kaj ob praznikih vaših bratov na bojišču, ki stoje kot skale v bran drage domovine. Sicer pa mi vojaki nikakor nismo tako zapuščeni. Nekaj naših naročenega „Slov. Gospodarja“, ki nas zvesto obišče vsak teden. Iz njega izvemo novice iz drage domovine. Tudi s hrano in obleki smo dobro preskrbljeni. Da, celo sv. Miklavž nas obiškal. Juljske alpe so sicer strme in polne snega, pa Slovenec stopa krepko in ponosno po njih z zavestjo: saj je vse za moje mile in drage. Sladka nada na mir in vrnitev premaga vse.

Da, dragi bralci! Prosite ljubega Jezuščka, da bomo tretji Božič obhajali na domači grudi, kjer je pravo veselje in prava sreča doma. Prosite pa Božje dete tudi, da bomo vse sovražnike, posebno pa Italijana, premagali. Strn na tleh in premagan, naj grdi izdajalec prosil naše milosti. Rus, Srb in drugi so sovražniki, a Italijan je bil na papirju naš zaveznik — v solčnih dneh Avstrije — kadar pa je oblak zagrnul sonce miru, odjadral je tudi ta ostudni verolomež iz našega tabora k sovražniku, misleč: Avstriji gre slabo in Trst in Gorica tudi ne bi bila napadna. A slabo jo je nalezel. Dokler se nije Slovena proti njemu, mu je gorje, naj še napada s takimi silami. Pot v naš svet mu je odprt samo čez naša mrtva trupla. Zato pa dragi Slovenci Štajerci: Praznujte le mirno božične praznike, mi čujemo za vas!

Vesel Božič in srečno Novo leto želita vsem cenjenim bralcem: Janko Slavec iz Ljutomerja in Alojzij Pupač od Sv. Duba na Ostrem Vrhu.

S Slovenci ni dobro črešenj zobati.

Peter Missia nam piše z Doberdobske planote: Tretja laška ofenziva, ali bolje rečeno, krvava borba na življenje in smrt je končana kakor navadno a popolnim porazom za polentarije. Ta borba je presegala vse srditosti sedajšnjih vojsk, ker polentarije je uporabljal vsa sredstva, da bi nas pregnal z naše bojne črte. A po vsem njegovem brezupnem prizadevanju je ostal brez uspeha. Niti za en stopaj ni dobil naše zemlje, ker mi slovenski vojaki stojimo, kakor neprodoren zid, katerega ne zmorejo še tako številne polentarske granate. Takih dni, kakor so bili zadnji, nismo še doživeli. To trdimo mi vojaki, kateri smo se udeležili grozljivih borb v Galiciji in to pravijo tudi višji častniki.

To vam je bila kovačnica, ali bolje rečeno, tvorilnica, kjer se tolče in razbija na levo in desno. Še medsebojnega govorenja nismo mogli slišati. Hujšega ognja mislim, niti v peklju ni, kakor je bil tukaj na Doberdobski planoti zadnjih 16 dni. Pokalo je pred nami, na levo in desno, kakor da bi se svet podiral. Zemlja se je tresla, kakor da bi hotela vse pogoltniti kar se nahaja na njenem površju. Bilo je tako, da je človeku kar sapa zastajala. Grozno so bili dnevi na tem bojišču. Burja, z mrzlim, redkim dežjem je razsajala več dni zaporedoma. Grozna kanonada je sledila brez presledka noč in dan. Nad nami pa je krožil italijanski eroplan, metal bombe ter polzvedoval po naših pozicijah. Naši topovi so ga obstreljevali od

juga in severa, da je bilo nebo prepreženo z rudačimi meglicami od samih šrapnelovskih izstrelkov. Borba je bila divja. Streljali smo noč in dan, se krili, opazovali učinke našega streljanja ter mislili na svoje v preljudbi domovini. Sveda jih je tudi od nas nekaj padlo. Vojska pač ugasne marsikatero mlado življenje. Vendar je po našem mnenju Doberdobska planota prava mesnica za italijansko vojsko. Grozno, koliko je padlo zadnje dni. Toliko izgub še dosedaj v tej svetovni borbi ni imela nobena država, kakor jih ima sedaj tukaj Italija. Tukaj pred našimi žičnimi ograjami ležijo celi kupi mrtvih italijanskih vojakov. Bil je buren prizor. Eden je padel. Prišel je drugi in hotel preko mrtvega, pa tudi ta pada na krvavega brata. To vam je bila žetev za italijansko vojsko. Padla je prva, druga, tretja, padla je tudi deveta in deseta vrsta. To vse kosi streljanje iz naših pušk. Padlo je na tisoče italijanskih mladeničev in mož. Ko je ležalo vse mrtvo pred našimi žičnimi ovirami, se oglašijo zopet topovi, ki naznanjajo, da je borba mož z možem končana. Bojno polje je nekaj časa mirno. A ne mine ena ura, že pridrvijo druge pijane laške čete, ki rjovejo, kakor divja zver, vpijejo ter preklinjajo. A te je čakala ravno taka usoda, kot prejšnje. Naš ogenj je podrl vse na la. Ostanke pa je pobrala naša izumetna artilerija, katera nam je tudi veliko pripomogla do zmage. To je strašno! To je slika, katere človeška roka ne more popisati, le srce to občuti, ki pa ne more povedati.

Italijan se je ob Doberdobski planoti obupno boril. Pogнал je proti nam vse rezerve, da bi nas premagal. Ko pa Cadorna vidi, da z nami nič ne opravi, je pokorno javil v Rim, da s slovenskimi fanti ni dobro črešenj zobati. Sicer se je Cadorna malo drugače izrazil, ter vsvo krivdo obrnil na slabo vreme. Mi pa Cadorni zatrujemo, da naše slovenske zemlje ne dobi nikoli. Dovoljujemo pa mu, da sme računati, koliko nam bo odstopil.

Sedaj imamo spet mir. „Slovenskega Gospodarja“ prav pridno prebiramo, ker nam prinaša vesti iz preljudbe domovine ter z drugih bojišč. Želimo, da bi nam domači ta naš toliko priljubljeni list naročili v večjem številu. Za božično in novoletno darilo naročite nam vojakom „Slov. Gospodarja“. Saj stane za četrt leta samo 1 krono.

Sedaj pa prav lepo pozdravljamo vse bralce „Slov. Gospodarja“ slovenski fantje z Doberdobske planote: Matija Zibrat, doma pri Središču; desetinik Ivan Pirš iz Konjice; Ivan Arbeiter od Sv. Barbare v Haložah; Ivan Zajber iz Rajhenburga; Martin Kralj iz Spuhlje; Tomaž Glazar iz Stojne pri Martinu; Šafarič Jakob od Sv. Jurja ob Ščavnici. Pisec teh vrstic pa posebno prav lepo pozdravlja vse znance prelepe kapelske župnije. Peter Missia iz Mote.

Prijatelj, hodi nam pozdravljen!

Z obali sinie Adrije se nam piše:

Dragi mi „Slovenski Gospodar“! Sprejmi mnogo iskrenih pozdravov, dragi mi „Slovenski Gospodar“ z obali sinjega Adrijanskega morja. Hvala ti, da me tako redno obiščeš vsako soboto. Ne veš, kako te z veseljem čitam, kakor tudi moji bojni tovariši. Ne damo te prej iz rok, kakor da je vsaka tvoja vrstica prečitana. Ti si nam v razvedrilo v naših težkih urah. Ti nam krajsša dneve, ko stojimo pri svojih topovih in čakamo na nesramnega polentarija. Pa žalibog, si ta plašlivec ne upa posebno k nam, pa še tedaj, ko pride, je pod vodo ali pa visoko v zraku, misleč, da tja ne moremo do njega. Pa enkrat se je do dobra zmotil. Sklatili smo ga iz zračnih viščin tako nizko, da si je moral ubogi nesrečnež svojo predrznost v morskimi vodi hladiti. Ker se je bilo bati, da se prehladi, so ga naši vrli mornarji rešili iz neljubega položaja ter ga spremili v Polo, kjer je postal ujetnik s celo svojo posadko. Od tistega časa pa nas ne pride več obiskat, ker ve, da stojimo zvesto na straži mi slovenski fantje iz Štajerske, Kranjske in Primorske. On ve, da je naša moč posvečena samo v obrambo naše ljube Avstrije in v pokončevanje naših sovražnikov. „Da vse za dom in za cesarja, za cesarja blago, kri!“

Vse cenjene čitatelje iskreno pozdravljam v imenu vseh slovenskih topničarjev.

Ludovik Pučnik,

predmojster,

doma iz Črešnjaveja pri Slovenski Bistrici.

Lah pri nas ne bo več delal opeke.

Slovenski fantje nam pišejo z južnega bojišča: Bralci „Slovenskega Gospodarja“ ste se prav malo slišali o slovenskih fantih in mož, ki služimo tukaj pri naši domobranski poljski topniški diviziji štev. ..., ker se nihče nikoli ne oglesi od nas v kakšnem časniku, dasiravno vsi željno pričakujemo vsako številko „Slovenskega Gospodarja“, ki nam donese novice iz naše mile domovine. Tukaj nas je veliko Slovencev, ki s pogumom branimo našo ljubo domovino, slavno Avstrijo. Kakor smo celo leto delali stricu Rusu preglavice in smo večkrat pomagali ga pogmati v beg ter smo se mu za na pot navadno dajali kar cele lonce trde fižole v podobi šrapnelov in kakšno debelejšo pekočo jabolko v podobi granate, — tako sedaj že peti mesec tukaj nekdanjemu našemu zavezniku in sedaj največjemu sovražniku branimo vstop v našo ljubo državo ter delamo temu sudežu slabo voljo. Njegovemu generalu Kadornu pomagamo vpletati sive lasje v njegovo glavo. Vsi pravimo, da polentari ne bo nikoli več delal opeke iz naše zemlje. Dokler bomo mi tukaj, gotovo ne pride za korak naprej.

Srčen pozdrav vsem prijateljem, dekletam in ženam. Vesele božične praznike in veselo Novo leto in na veselo svidenje! — Jožef Krajnc, korporal, doma od Sv. Barbare v Slov. gor.; Stefan Lah iz Črešnjeveca pri Slov. Bistrici; Anton Žaubi, Vransko; Iv. Iskra, Kamnik, in še mnogo drugih.

Novi vpoklici v Italiji.

Italija je vpoklicala pod orožje vse rezerviste letnika 1882, vse saperske čete letnikov 1882, 1883 in 1884 ter vsa četa, ki pripadajo brzojavnim oddelkom letnikov 1886, 1887 in 1888 in sicer na dne 16. decembra t. l.

Naši zrakoplovci napadli Jakin

V petek, dne 10. t. m., popoldne, je avstrijsko zračno brodogradništvo priplulo nad mesto in trdnjavo Jakin (Ankona) v Srednji Italiji ob jadranski morski obali in je uspešno metalo bombe na kolodvor, električno, plinarno in vojaška postojnja. Ob času napada je divjal hud vihar, a naši zrakoplovci so v kljub temu in ne zmanjkali se za srčiti sovražni topovski ogenj, metali na mesto tako dolgo bombe, da se je isto na več krajih vnelo. Zrakoplovci so se vsi srečno vrnili. V Jakinu je nastal požar, ki je napravil obilo škode.

Podmorski čoln ustrahoval sovražno ladjo.

Dne 7. decembra predpoldne je v zalivu reke Drin ob albanski obali prijel avstrijski podmorski čoln albansko motorno jadrnico in jo tiral kot ujetnico v Kotor. Na jadrnici je bilo 30 srbskih oboroženih vojaških beguncem. Dasiiravno je bila sovražna ladja močno oborožena, vendar jo je naš čoln tako ustrahoval, da mu je morala slediti.

Italijanska zbornica.

V italijanski zbornici si upajo edino socialisti nastopiti za mir in proti vojski. Kajpada imajo vsled tega veliko trpeti, ker jih druge stranke zmerjajo na poulični način. Dosledno glasujejo proti vsem vladnim predlogom. Le od Giolitti'evih pristašev se jih mnogo odtegne, kadar bi trebalo glasovati. Toda četudi sedanja vlada dobiva večino v zbornici, vendar ugleda nima več veliko. Njen ugled pada z vsakim mesecem italijanske vojske, ki ostaja brez uspeha. To seveda močno učinkuje na ljudstvo.

Zbornica se je dne 14. t. m. odgodila. Prihodnja seja je dne 1. marca. Ali bodo tudi takrat ob Soči začeli z ofenzivo?

Tripolitanijska za Italijo izgubljena.

Iz Milana se dne 14. decembra poroča: Ker so se dosedaj izjavili vsi italijanski navalni na avstrijsko bojno črto, so se začeli na željo vlade zavzemati italijanski listi, da pripravijo Italija nevtralno armado za Tripolitanijsko. Tripolitanijsko se smatra za sedanjo za Italijo za izgubljeno. Sliče o, kajor je bil imenovan na francoskem general Joffre za vrhovnega poveljnika vseh francoskih armad, bo imenovan tudi general Coiffon za vrhovnega poveljnika vseh italijanskih čet.

Bolgarsko-srbsko bojišče.

Bolgari so nad vse sijajno vojevali sedanjo vojsko. Kjer so nastopili, so nastopili točno in odločno, uspeh nikjer ni izostal. Najprej so pretrgali zvezo med srbsko armado in med francosko-angleškimi četami. Potem so v zvezi z nami začeli borbe s srbsko armado in so bili proti francosko-angleškim četam le samo v obrambi, dobro zakorpani. Ko je bila srbska armada uničena in njeni ostanki prignani čez črnogorsko in albansko mejo, obrnili so se z vso silo — proti jugu, proti Francozom, Angležem in pri Bitolju stoječim Srbom. Najprej so obračunili na desnem krilu s Srbi ter zavzeli Bitolj (Monastir). Sedaj je tudi račun s Francozi in Angleži naraven. Po 72urni bitki so se morali Francozi in Angleži s strašnimi izgubami umakniti čez grško mejo. Bolgari so se pred grško mejo ustavili ter zasledajo nadalje zasledovali sovražnika. To je v zvezi z zadržanjem Grške, ki bi ne imela rada vojske tujih držav na svojih lastnih tleh.

Vendar se bo Grčija sedaj morala odločiti na eno ali drugo stran. Ako ne pusti Bolgarov čez mejo, potem bo morala poskrbeti, da se Francozi in Angleži na njeni zemlji ne pripravljajo za nove boje proti Bolgariji. Če pa jim to zabrani, nima njihovo nadaljno bivanje na grški zemlji nobenega pomena več, potem je najboljšje, da se zopet vkreajo v Solun.

nu. Ako pa bi Grčija dopustila Francozom in Angležem, da se pripravijo in začnejo nove boje proti Bolgarom, potem si bo morala Grčija sama pripisovati krivdo, ako doživi isto usodo kakor Srbija.

Bolgari natepli Francoze in Angleže.

Že v zadnji številki smo poročali, da se morajo Francozi in Angleži umakati pred zmogovito prodirajočo bolgarsko armado. Ko so bili naši s Srbom v velikem gotovi, je hitel tudi general Galvici od zahoda Bolgarom na pomoč. H Galvici armadi je pridelnih tudi nekaj slovenskih vojaških oddelkov. Ko so se Francozi in Angleži, kakor smo zadnjič poročali, morali umakniti iz ozemlja med Črno in Vardarjem, so Bolgari dne 10. decembra pričeli z odločnim napadnim prodiranjem čez Marjanško-Planino in ob Vardarju proti Dojranu in Gevgjeliju, kjer so se Angleži in Francozi močno utaborili. Na izhodnem krilu severno od jezera Dojran ste stali dve angleški, na zahodni strani in v središču bojne črte pa več francoskih divizij. Dne 11. t. m. je 20 kilometrov severno od Gevgjelija divjala krvava bitka, ki se je dne 12. decembra končala s popolno zmago Bolgarov, ki so se borili tukaj pod generalom Todorovim. Todorova armada je ta dan vkorakala v glavni postojanki Francozov in Angležev v južno-izhodni Makedoniji, v Dojran in Gevgjeli.

Francozi in Angleži so bili popolnoma vrženi s srbske zemlje in so se morali umakniti proti Solunu.

Dve angleški diviziji uničeni.

Angleški diviziji, ki ste stali na desnem krilu četverosporazumove armade in sicer severno od Dojrana, ste radi naglega umikavanja francoskih čet in silnega prodiranja Bolgarov, prišli od več strani v ogenj. Bolgari so Angleže tako spretno pričeli, da so bili angleški oddelki od spredaj, leve in desne v silnem ognju. Diviziji ste bili skoro popolnoma uničeni; le borni ostanki teh divizij so se rešili čez grško mejo proti Solunu.

Angleži slabi vojaki.

V bolgarskem vojnem poročilu o bojih v južni Makedoniji se glasi: Ako hočemo biti pravični, moramo izjaviti, da so se francoske čete borile mnogo bolj funaško kakor angleške.

Junaška bolgarska divizija.

Odločitev največje bitke sedanje vojske na Balkanu, po kateri so se morali Francozi in Angleži v begu umakniti na grško ozemlje, je povzročil bačonetni juriš 11. macedonske divizije, ki stoji pod poveljstvom generala Zlatorova. Generalštabni načelnik te divizije je podpolkovnik Darvingov, rodom Makedonec in prijatelj svoječasno umorjenega voditelja ujorne macedonsko-bolgarske organizacije, Petra Saravova. 11. divizija je med bolgarskimi infanterijskimi divizijami najmočnejša. V njej je združenih 36 velikih bolgarsko-macedonskih družin. Geslo te divizije je bilo: Osvobodimo dom pred vsiljivimi tujci!

Bitka trajala 72 ur.

Bitka med Dojranom in Gevgelijem je trajala neprestano 72 ur. Angleži so morali na desnem krilu prestopiti najhujše bolgarske navale. Velik del bolgarskih čet je v središču bojne črte ob Vardarju prodrli naprej. S tem je grozila Angležem nevarnost, da jih Bolgari obkolijo. Radi tega je angleški general Monroe odredil umikanje.

Srbska Makedonija očiščena.

Velik je uspeh bolgarske zmage v prostoru med Dojranom in Gevgelijem. Od 170.000 mož, ki so jih Angleži in Francozi poslali čez Solun v Makedonijo je skoro gotovo več kot polovica mož mrtvih, ranjenih, pogrešanih ali ujetih. Ostanki ošabne francosko-angleške armade beže tepeni od Bolgarov proti Solunu. Samo Francozi so imeli v Makedoniji 14 svojih polkov, ki pa so sedaj skoro popolnoma uničeni in in razkropljeni. Na srbsko-macedonskih tleh ni sedaj nobenega svobodnega Francoza ali Angleža več.

Kaj bo storila Grčija?

Tepena angleška in francoska armada je pribezala na grška tla. Bolgari so se pred grško mejo ustavili, ker se gotovo grška vlada ni dovolila, da prestopijo mejo in nadalje tepejo svoje sovražnike. Toda dolgo se sedaj Grčija ne bo mogla obotavljati, ampak morala bo ali obema nasprotnikom dovoliti enake pravice, ali pa se postaviti odločno na stran enega ali drugega.

Grčija se pogaja sedaj ne samo s četverosporazumom, ampak tudi z Bolgarijo. Odločila se še ni.

45 vojnih ladij v grškem vodovju.

Iz Milana se dne 14. decembra poroča: Četverosporazum je zbral 45 vojnih ladij v grškem vodovju. Očitno namerava s tem ustrahovati Grčijo, ki

stoji zaradi vojske pred odločitvijo. Zasebna poročila pravijo, da četverosporazumove ladje zopet obstreljujejo bolgarsko obalo.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Naš napis, „avstrijsko-srbsko bojišče“, je zastarel in ne odgovarja več resnici. Na Srbskem ni nobenih bojev več, na Srbskem ni nobenega srbskega vojaka več. Naši boji na Balkanu se vršijo sedaj že brez izjeme na črnogorskih tleh. Ena petina Črnogore je že od naših čet zasedena. Mi prodiramo v Črnogoro na severnoizhodni in izhodni strani. Izhodni del Črnogore je že približno do reke Lim v naših rokah. Ob reki Lim leži kraj Berane, okoli katerega se bijejo sedaj neprestano hudi boji.

Na jugu prodirajo v smeri iz Bitolja čez Ohrido Bolgari proti Jadranskemu morju.

Srbska kraljevska krona.

Bolgari so uplenili, kakor poroča list „Balkanska Pošta“, tudi srbsko kraljevsko krono. Našli so jo baje v nekem avtomobilu. Srbska kraljevska krona nima zgodovinske vrednosti. Napraviti jo je dal šele sedanji srbski kralj Peter ob priliki svojega kronanja leta 1904.

Naši metali na Skader, Bar in Dulčinj bombe.

Dne 11. decembra sta dva avstrijska zrakoplova metala na mesta Skader, Bar in Dulčinj bombe, ki so napravile precej škode.

Ena petina Črnogore zasedena.

Iz Berolina se dne 14. decembra poroča: Dosedaj so avstrijske čete že zasedle eno petino Črnogore.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Rusi se pripravljajo na ofenzivo.

Iz Stockholma se poroča: Za celo rusko fronto, posebno pa na skrajnih krilih, se vršijo že delj časa priprave za veliko ofenzivo. Posebno ojačujejo Rusi z rezervami svojo armado pri Dvinskem, Francozi in Japonci so prihiteli Rusom na pomoč z velikimi zalogami streliva. Tudi v središču bojne črte so pri Minsku v teku velike vojne priprave. V okraju Kijev se zbirajo močne rezerve. V Petrogradu se v resnih političnih krogih zatrjuje, da so se četverosporazumove države zedinile v tem, da se v prihodnjih mesecih prične z veliko ofenzivo in sicer obenem na izhodu in zahodu.

Zanimiv pogreb.

Pepi Volčanšek iz Artič nam piše z ruskega bojišča:

Sneg je kril hrib in plani in je dospela 4. pionirska stotnija v vas N. . . . Viekel je oster veter, da smo se nehoti zavijali tesneje v plašče. Kmalu smo se razgubili po odkazanih nam prostorih. Bili smo v divjem, romantičnem kraju. V globokem gorskem kotlu se lovijo kočam podobna poslopja. Zdi se ti, da si zašel v kakšno divjaško naselbino. Od daleč naznanja zateglo meketanje koz, da se bližaj kraju, kjer je gladi in bedi tekla zibel! Prebivalci so revni do skrajnosti. Ženske hodijo bose, četudi je sneg do kolen. Pridem v mal gozdni gor od vasi; zaslišim čudno stokanje. Nudi se mi žalosten, a obenem smešen prizor. Po snegu korači bosa žena in nosi na dolgem drogu ostanke nekdanjega cerkvenega zastavi podobne stvari. Za njo stopata dva moža in nosita nekaj v rjuho zavitega. Bili so pogrebci. Radovednost me žene, da se jim pridružim. Dospemo na rob gozda, kjer kaže par kupčkov prsti in novo izkopani grob, da smo na pokopališču. Sprevod se ustavi. Žena zapiče svoj prapor v sneg ter zatuli, da bi se kamenu usmilila. Zdelo se mi je, da slišim glas lačne hišene. Moža postavita tovor na tla in jo tolažita. Ne pomaga nič, tulj še huje. Bila je najbrž žena pokojnega. Tu zgrabi prvi mož lopato in udari ženo po hrbtu, da se reva opoteče in jo podi proti vasi. Ko se vrne, se začne pripraviti s tovarišem, kmalu sta si v lasih. Bijeta z lopatami drug drugega. Nobeden ga noče pokopati. Tu se prikaže tretji. Morala je biti upirka oseba, najbrže župan, kajti nosil je lesene coklje, dočim sta imela druga dva v žakljevino povite ohge. Pomiril ju je takoj, ko jima je ponudil lonec, iz kojega je dišalo po alkoholu. Nato se je pričel obred. Moža sta prišla za rjuho in tretji je zaklical po poljski: „Ješee“, truplo je padlo v grob in se zarilo v mehki sneg, narkar sta ga zagrebala. Siliš me je smeh, obenem mi je bilo pa tudi težko pri srcu. Želel sem mu večni pokoj ter odšel zamišljen k stotniji. Videl sem mnogo pogrebcev, a sličnega še ne v mojem življenju.

najkasneje pri komisijski razpravi, ker se sicer ne bo na nje dalje oziralo.

Razglas je posebej dostaviti oblasti z udnim upravičencem, kakor tudi onim, katere je razlašiti.

§ 5.

Pri razpravi mora oblast delovati na to, da se sklone poravnava med strankami o spornih zadevah, zlasti o visokosti odškodnine, ki jo je plačati. Ako se poravnava ne sklone, tedaj je polizvedeti po zaslišanju zaprišenih izvedencev vse za odškodnino merodajne piskoleni, zlasti v kraju običajne cene za upoštevne premoženjske predmete. Ako se na podlagi razprave izvršijo kakšne spremembe, je te v svrhu naknadnega odobrenja naznaniti pristojnemu ministrstvu (§ 2).

Razsodbo o predmetu in obsegu razlaštve mora — ako mogoče — izreči vodja neposredno po končani razpravi.

Vzklje proti razlaštvi ni dopuščena.

§ 6.

V spornih zadevah odločuje o zahtevi do odškodnine in o njeni visokosti komisija, ki sestoji iz enega zasopnika vsakega udeleženih ministrstev kakor tudi finančnega ministrstva, nadalje iz enakega števila dvornih svetnikov najvišjega sodnega dvora. Funkcionarje najvišjega sodnega dvora določi pravosodni minister.

Komisija sklepa z večino glasov in odločuje o odškodnini, ki jo je plačati končno veljavno in brez pravnega pota.

Zapisnike o komisijskih razpravah morajo predložiti politične deželne oblasti komisiji potem onega ministrstva, ki je odobrilo načrt.

§ 7.

Razlaštitev se lahko izvrši še le po plačilu ali položitvi odškodnine, ki je določena po dogovoru strank ali z odločitvijo komisije (§ 6). Ista se lahko pri stavbah državne uprave ali drugih javnih korporacij na njih prošnji v posebno nujnih slučajih izemoma s pooblaščenjem pristojnih ministrstev (§ 2) tudi prej izvrši.

Ako se stavba še ni začela staviti v roku, ki se je določil pri odobrenju ali se ni primerno nadaljevala, tedaj mora politična deželna oblast na zahtevo razlaščenja razveljaviti razlaštvo razsodbo. V tem slučaju ostane uveljavljenje morebitne odškodbe pridržano razlaščenju.

§ 8.

Določbe tega cesarskega ukaza veljajo tudi za načrte, ki so predloženi oblastvom, ako o njih še ni izdana razsodba prve stopnje.

§ 9.

Naredbenim potom se lahko za posamezno kategorijo stavb, ki uživajo ugodnost, zlasti za železniške stavbe določbe tega cesarskega ukaza glede postopanja dopolnijo ali spremenijo.

§ 10.

Po zopetnem nastopu normalnih razmer mora določiti oblast naredbenim potom čas, v katerem izgubi ta cesarski ukaz veljavo.

§ 11.

Ta cesarski ukaz stopi v veljavo z dnem njegove razglasitve. Izvršiti ga je naročeno Mojemu celokupnemu ministrstvu.

Razne novice.

Duhovniška vest. C. kr. vojni nadkurat č. g. Jakob Tajek je imenovan za vojnega superiora v Inomostu.

O č. g. kuratu dr. Jehartu smo zvedeli, da je zadnjikrat pisal starišem dne 27. julija 1915, katero pismo so dobili stariši koncem mesca avgusta. Od tega časa naprej še ni od njega ali o njem nikakega poročila.

Skupno obhajilo vseh otrok po celi Avstriji. Zadnja konferenca avstrijskih škofov je baje sklenila, da naj na božični praznik pristopijo k sv. obhajilu vsi otroci. Obhajilo naj darujejo za cesarja, armado in zmagovit mir.

Odlikovani usmiljeni bratje v Gradcu. S častnim znakom 2. razreda z vojnim okraskom sta odlikovana za zasluge pri Rudečem križu dr. Ansgar Höningmann, provincial in p. Bernardin Fröis. S srebrno častno kolajno z vojnim okraskom so odlikovani: o. Pavel Berger, podprior; o. Ciril Vrana, redovni duhovnik in lekarnar o. Rupert Sulman. Z bronasto častno kolajno z vojnim okraskom so odlikovani sledeči bratje: Anton Döller, Teofil Brandtner, Avguštin Fröis, Franc Sales Hahn, Viktor Hromy, Kalst Rahle, Bruno Lichtenegger, Maks Gobec, Mihael Harting, Bogomir Osojnik, Fr. Xaver Zaman, Heroim Krizan. Jožef Majcen, Leo Galler, Pius Geyer, Napoleon Leitner, Sebast. Pruč. — Od začetka vojne do dosedaj se je zdravilo v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu 1824 vojakov raznih narodnosti in verovzpovedanj.

Po smrti odlikovan. Ferdinand Kovačič, učitelj v Selnici ob Dravi, ki je padel junaške smrti na bojišču za cesarja in domovino, je odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem na traku hrabrostne kolajne. Slava padlemu junaškemu slovenskemu učitelju!

* **Odlikovani** so bili naslednji pionirji: Franc Kovač, vodja iz Plainine; Franc Slepcec iz Slov. Gradca; Anton Ročnik iz Mozirja; Mihael Merkuž iz St. Lovrenca na Drav. polju; Ivan Gorjanc iz Radeč; Anton Zupanc iz Zidanega mosta; Josip Volčanšek iz Artič; Anton Pelikan iz Gorice; Anton Šelih iz Konjic. Vsi so dobili srebrne kolajne II. razreda. Vsi odlikovanci so Slovenci.

* **Zlat nauk.** Zadnji „Domoljub“ kliče: Treznost, treznost, treznost! Ni mogoče dopovedati, kako je to velikega pomena. Naša treznost, naša prihodnost! Slovenci bomo, če bomo trezni. Po vojski se bo začela z vso silo gospodarska in narodna tekma. In tisti se bo obdržal, tisti bo najbolj na vrhu, ki bo najbolj priden, najbolj delaven in podjeten, pa najbolj trezen. Trezen narod je zdrav, je brihten, je gibčen. Kjer se pije, tam ni veselja za delo, ni razsodnosti, ni moči. To smo sicer že večkrat povedali, a moramo še, ker nekateri kar ne verjamejo. Drugi narodi pa to ne le verjamejo, ampak vedno in se s treznostjo pripravljajo na veliko prihodnost. Zlasti še čas vojske gotovo ni čas za popivanje. Toliko resnobe bi moral imeti pač vsak: ko naši ljudje to bojiščih trpe in krvave, se vendar ne spodobi, da bi se drugi doma zalivali in opijali Bogu v nečast in nam vsem v sramoto. Ali se še spominjate, kaj nam je zabrusil Nemeec Miler v obraz, da smo Slovenci od žganja že bebasti? To je grda laž, a najboljše jo bomo ovrgli, če bomo kar najbolj trezni!

* **Slovenski topničarji pišejo Viktor Emanuelu.** Slovenski topničarji nam pišejo s koroške bojne črte: Veseli smo slovenski topničarji, ko tukaj najitalijansko-koroški meji tako srečno odbijamo izdajskega Laha. Mi smo mu poslali sledečo pismo: Izdajski zavezniki! Britve, škarpje ste brusili po naši slovenski domovini, dežnike stare popravljali, zraven lasce pobirali. Vsak polente je zidar, pri nas dobil je lep denar. Pri nas prav dobro ste živeli, v avstro-ogrski deželi. Sedaj pa bi je plat zvona, Talijan boš moral bit' doma, Artileristi smo in pokazati Ti čemo, da slovenska kri je gorka kri, ki nikol' ne sfali. Viktor Emanuel, Tebi pa povemo, da v deželo Tvojo gremo. S Teboj stari se račun imamo; dobro zdaj ga poravnamo. Skrbeti bomo, da poplačaš nam dolgove, predno boš napravil nove. To Ti pišejo slovenski topničarji Franc Čerovšek iz Šmarja, predtopničar, in topničarji: Jožef Štampar iz Jastrebec, Ignac Kšela, Janez Vertel, Jožef Barlič, Jakob Cvahte, Ivan Anšič in Jožef Egartner.

* **Vojaki želijo vesel Božič!** Ker nam v tem bojnem gromu ni mogoče, osebno izročiti voščila in častitke ob priložnosti bližajočih se praznikov in se radovati v krogu domačinov, znancev in prijateljev, zato želimo podpisani z obali modrega Jadranskega morja vsem čitateljem priljubljenega „Slovenskega Gospodarja“ ter znancev in prijateljev vesele božične praznike in srečno Novo leto! — Janez Lasbaher iz Selišč pri Sv. Juriju ob Ščavnici; Vincenc Kramer, doma iz Ruš pri Petrovčah; Matija Cmerekar iz Veržeja.

* **Naknadno prebiranje letnikov 1865 do 1897.** Dne 27., 28., 29. in 30. (če bo brezpogojno potrebno tudi dne 31.) decembra t. l. šd bo vršilo naknadno prebiranje črnovojniških zavezancev rojstnih letnikov 1865 do vsečvešega rojstnega letnika 1897 in sicer pri domobranskih dopolnilnih okrajnih poveljstvih Celje, Maribor in Gradec. K tem naknadnim prebiranjem morajo priti vsi tisti črnovojniški zavezanci zgoraj označenih letnikov, ki še niso bili dosedaj pri notenem črnovojniškem prebiranju. Izvzeti so tisti, katerim svoj čas, ko so prišli v poštev njihovi naborni letniki, ni bilo treba priti k prebiranju. Kraj, dan in ura teh naknadnih prebiranj se bo posebej naznačilo. Črnovojniški zavezanec mora prinesiti seboj črnovojniško izkaznico. Črnovojniški zavezanci, ki pridejo na prebiranje, imajo pravico do proste vožnje po železnici (izvzeti so brzovlaki), če se izkažejo s črnovojniškimi izkaznicami. Črnovojniški zavezanci, ki bodo spoznani pri teh prebiranjih sposobnim za orožje, bodo morali nastopiti vojaško službo v teku 48 ur po preteku dneva, ko so bili potrjeni v vojake.

* **Važno za svoje padlih ali pogrešanih vojakov.** Pod tem zaglavjem smo prinesli pred kratkim v našem listu navodilo, kako je prositi za civilne obleke itd. padlih ali pogrešanih vojakov pri č. kr. črnovojniški ekspozituri v Celju. Kakor se nam poroča, je imelo to navodilo lepe uspehe, vendar se je mnogokrat tudi napačno razumelo. Zaradi tega smo naprošeni, še enkrat naglašati, da so pri omenjeni ekspozituri shranjeni le predmeti onih vojakov, ki so odšli v vojsko s peto, šesto, sedmo in osmo stotnijo č. kr. 26. domobranskega pešpolka, ali so odrinili v Celje k drugi domačni stotniji tega pešpolka, ali onih črnovojnikov, ki so bili v Celju prideljeni k drugi stotniji 29. maršbataljona, 3. stotniji 153. maršbat. ali k 13., 14. in 16. stotniji 26. črnovojniškega pešpolka. Svoji vojakov, ki niso spadali k naštetim krdelom, ne dobi pri imenovani ekspozituri oblek, ampak se morajo obrniti s svojimi prošnjami na domačestna krdela onih polkov in v tisti kraj, kamor so vojaki v početku vojske odrinili, ali kjer so služili.

* **Krompir za seme.** Kakor znano, je določilo ministrstvo najvišje cene za krompir. Poljedelsko ministrstvo pa sedaj razglašja, da se sme krompir prvo-

vrstne kakovosti, namenjen za seme, prodajati po višji, nego uradno določeni najvišji ceni. Če se hoče prodajati krompir prvovrstne kakovosti, namenjen za seme, po višji, nego uradno določeni najvišji ceni, je treba posebnega tozadevnega dovoljenja poljedelskega ministrstva. Tozadevne prošnje, naslovljene na č. kr. poljedelsko ministrstvo, se morajo vložiti na č. kr. preskuševalni urad za semena, Dunaj, II, Lagerhausstrasse. V teh prošnjah mora biti navedeno ime in bivališče dotičnika, množina semenskega krompirja, namenjenega za prodajo, ter ime in vrsta krompirja. Za krompir drugovrstne kakovosti, namenjen za seme, se sme zahtevati pri prodaji 3 K za 100 kg več, kakor so uradno določene najvišje cene, toda le z izrecnim dovoljenjem č. kr. Kmetijske družbe in Gradcu. V tozadevni prošnji mora biti istotako navedeno ime in bivališče prodajalčevo, množina krompirja, namenjenega za prodajo za seme po višji nego uradno določeni ceni. Opozarja se, da se krompir za seme ne sme prodajati po višji, nego uradno določeni najvišji ceni, dokler ni dotičnik dobil tozadevnega uradnega dovoljenja.

* **Krompir na mariborskem trgu.** Kmetje, ki pripeljejo krompir na mariborski trg, se pritožujejo, da jim ga mesto kratkotalo odzame in plača po določeni ceni. Mi smo se o tej zadevi poučili in izvedeli, da je sicer dovoljeno voziti krompir na mariborski trg in ga prodajati po določeni ceni, za sedaj 12 K 50 v 100 kg. Mesio pa ima glasom namestniškega odloka pravico, da krompir na trgu pokupi. Prisilno se pa sme krompir le tedaj odvzeti, ako zahteva prodajalec zanj višjo ceno, kot je uradno določena. Stvar je torej sledeča: Ti smeš krompir svobodno pripeljati na mariborski trg in ga smeš prodajati za gorej omenjeno ceno vsakemu, kdor ga želi. Ako pa mesto (odbor za preskrbo z živili) zahteva krompir za se, moraš mu ga dati za določeno ceno 12 K 50 v. — Ako želiš krompir kakemu sorodniku ali pa znancu poslati izven mariborskega okraja, moraš prositi za potrebno izvozno dovoljenje na okrajnem glavarstvu, katero ima odslej edino pravico, dajati takja dovoljenja. Mestni magistrat, kateri je dosedaj dajal tukaj dovoljenje, mora sedaj samo potrditi izvozno dovoljenje.

* **Kmečke pritožbe glede cen žitu, moki in otrobom.** V seji osrednjega odbora štajerske č. kr. Kmetijske družbe v torek, dne 14. decembra, se je sprejel sledeči predlog dr. Verstovška: Č. kr. Kmet. družba naj v posebni vlogi opozori cesarsko namestnijo na kmečke pritožbe glede rekviriranega žita in razlike v cenah med prodanim žitom in kupljeno moko ter otrobami. Tako n. pr. morajo poljedelci v krajih, ki so od prometa bolj oddaljeni, otrobe plačati po 26 do 28 K za 100 kg, med tem ko morajo ječmen, ki se da rabiti tudi za kruh, oddati mnogo ceneje vojno-žitno-prometnemu zavodu. Poljedelci so s tem posebno oškodovani, ko morajo moko skoro za dvakrat višjo ceno nakupiti. Če dajo kmetje sami zrnje v mlin, plačajo samo okrog 2 K kot plačilo za to, da se zmelje 100 kg žita. Na ta način znaša razlika med žitom in moko, ki jo mora sedaj kmet kupiti, skoro 100%. Cesarska namestnija se poziva, da potrebno ukrene, da se ta velika razlika med žitnimi vrstami in mlinskimi izdelki odpravi.

* **Nadzorovanje skladišč za moko in žito.** Od več strani se je izražala bojazan, da se bo moka in žito, ki je nakopičeno po skladiščih, radi vlažnosti pokvarilo in splesnilo. Da se prepreči ogromna škoda, je slovenski deželni odbornik dr. Verstovšek v seji osrednjega odbora štajerske č. kr. Kmetijske družbe dne 14. t. m. stavil predlog, v katerem se cesarska namestnija nujno poziva, naj odredi strogo in vestno nadzorstvo nad skladišči, v katerih je nakopičena moka, žito in sploh vsa druga živila. Skrbeti se mora, da se itak skromne zaloge živil ne bodo pokvarile.

* **Skrb za semensko jaro žito.** Na predlog osrednjega odbornika dr. Karol Verstovška je osrednji odbor č. kr. štajerske Kmetijske družbe v seji dne 14. t. m. sklenil se obrniti do č. kr. namestnije s prošnjo, da bi se žetvene komisarije pozvalo, naj izdelajo natančna in zanesljiva poročila, koliko ozimnega žita se je v posameznih okrajih v resnici posejalo. Cesarska namestnija naj že sedaj vse potrebno ukrene, da se bo na podlagi poročil žetvenih komisarijev skrbelo povsod za to, da se vseje spomladi dovolj jarega žita. Posebno se naj že sedaj skrbi za nalavo semenskega jarega žita. Ob enem pa se naj tudi potrebno ukrene, da se bo spomladi odpomoglo velikemu pomanjkanju delavskih moči na deželi, osobito glede dela na polju.

* **Sejanje ozimne.** Zadnje dni so po naših krajih posejali izredno mnogo pšenice, ječmena in deloma tudi rži. Nekateri so zjutraj zgodaj šli celo v svetlo na njivo, zvečer pa so delali pri mesečnem svilu. Tako skrbi naše vrlo slovensko kmečko ljudstvo, da bi se prihodnje leto pridelalo za ljudstvo in armado dovolj žita.

* **Pozno sejanje zimskega žita.** Kmet-strokovnjak iz gornjeradgonskega okraja nam piše: V Va-

Ako naročite

in to nemudoma storite.

- 1 srečko avstrijskega Rudečega križa
- 1 srečko ogrskega Rudečega križa
- 1 srečko budimpoštanske bazilike
- 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz l. 1880
- 1 dobitni list 4% ogrske hip. srečk iz l. 1884

Mesečni obrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kron

18 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do

4000 frankov (popolnoma zastoni).

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno

Srečkovno zastopstvo 15, Ljubljana.

Nova pošiljatev vina

iz Bola (otok Brač) je došla dne 13. okt.

kjub velikim težavam v dobrem stanu v Maribor. Cenjeno občinstvo, naj blagovoli vzeti to na znanje, da se podpisana tvrdka nahaja v prijetnem položaju, da lahko prevzame zopet večje pošiljatev, dokler bo namreč zaloga zadostovala.

Vino se radi dobre kakovosti toplo priporoča posebno ljudem, ki so slabokrvni in ki so na potu okrevanja. Za izvor in pristnost vina prevzame tvrdka vsako jamstvo.

Tvrdka F. Cvitanč-vdova,

vinska trgovina Maribor, Šolska ulica št. 5.

Nakup vina

za deželno vzorno kletarstvo.

Zveza gospodarskih zadrug v Eggenbergu pri Gradcu bo za svoje deželno vzorno kletarstvo nakupilo še nadalnje množine letošnjega — ali pa tudi starega štajerskega vina.

Ponudbe čim prej ko mogoče, najdalje pa do 20. decembra 1915 z navedbo množine, vrste in cene od bližnje železniške postaje se pošljejo na deželno vzorno kletarstvo (Landes Muster Kellerei) v Eggenbergu pri Gradcu. Vzorci se naj pošljejo še le tedaj, ako vodstvo kletarstva to zahteva.

Udana v voljo božjo naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znanjem, po poročilu č. g. voj. kurata, da je preljubljeni soprog c. kr. prof. kadet g.

Anton Rabuza

padel na Doberdolu. Zemeljski ostanki so bili pokopani pri Sv. Danielu z vojaško častjo.

Priporočam blagega rajncega v blag spomin in pobožno molitev.

Amalija Rabuza,
žena.

Stavislava, Anton
otroka.

Pozor! Pozor!

Šartljiva moka!

Samo približno še 50.000 zavitkov imam v zalogi. Približno za tri tedne. Kakor gotovo že znano, samo 1 zavitek rabite za 1 šarteljne, da porabite kaj sladkorja, kvasa itd. Cena še zmirom samo K 1-30 za zavitek. Pojasnila na razpolago. Na naročilo izpod 3 zavitkov se ne ozira. Toraj kdor hoče, da ne zamudi naj naroči takoj pri razpošiljalnici šartljeve moke pri tvrdki

Ivan Urek,
Borovlje Koroško.

„Kdor želi“ na pomlad 1916 ključice (divjaka), sledecih vrst: Montikolo, Göthe št. 9, Rip Portalis Rip. Rup. 101-14 (Križanka 101.14) Vitis Solonis. 1000 komadov 10 K. Naročila se naj pošljejo na naslov. Fil. Seyfried, Sv. Ana na Krembergu.

St. 28005.
II. 2765.

RAZGLAS.

Štajerski deželni odbor je sklenil prirediti tudi leta 1916 stalne viničarske tečaje, da se vzgoje temeljito izobraženi viničarji za delo v ameriških vinogradih in drevesnicah v gojenju in sajenju sadonosnikov in sicer priredi te tečaje:

1. na deželni sadije in viničarski šoli v Mariboru,
2. na deželni viničarski šoli v Silberbergu pri Lipnici,

Ti tečaji se začnejo dne 15. februarja in se končajo s 1. decembrom 1916.

V Mariboru se sprejme 14, in v Silberbergu pa 26 viničarskih in posestniških sinov.

Ti dobivajo na naštetih zavodih stanovanje, popolno hrano in vrh tega mesečne plače 8 K.

Izobrazba v teh kurzijah je v prvi vrsti praktična, teoretična je v toliko, kolikor je to potrebno za vzorne in samostojne viničarje.

Na koncu tečaja dobi vsak udeleženeц spričevalo o svoji porabnosti.

Za sprejem v te tečaje morajo prositi vložiti koleka proste prošnje najkasneje do dne 10. januarja 1916 na štajerski deželni odbor.

V tej prošnji se mora izrečno povedati, v katero naštetih šol želi prosilec vstopiti in je treba priložiti:

1. dokaz, da je prosilec star 15 let,
2. spričevalo poštenega obnašanja, katero mora potrditi šupnik,
3. zdravniško spričevalo, da je prosilec prost vsake nalezljive bolezni.

4. šolsko izpustnico iz ljudske šole.

Pri vstopu se morajo prosilci zavezati, da ostanejo od dne 15. februarja do dne 1. decembra 1916 nepretrgoma v tečaju in da slušajo vse izobrazbo zadevalajoče naredbe deželnih strokovnjakov.

V Gradcu, v septembru 1915.

STAJERSKI DEŽELNI ODBOR.

100l domače pijače

osvežujoče, slasne in zelo gaseče si lahko vsakdo sam napravi s majhnimi stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, muškati hrušovec, poprovi metovec, pomarančevac, prvenčevac, rlinjsvec. Neuspeh izključen. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča namesto ruma in zganja. Sestavine z natančnim navodilom stanejo K 4.50 franko po povzetju. Na pet takih porcij dam eno zastoni. Za ekonomije, tvornice, večja gospodarstva, delavnice itd., neprecenljive vrednosti, ker to delavca sveži in ne opijani in njegova delazmočnost nič ne trpi.

Jan. Grolloh, Engel-Drogaria Erno 637, Moravsko

Pišite takoj

po najnovejše vzorce in krasen cenik, katerega dobite zastoni in poštine prosto v prvi gorenjski razpošiljalnici Ivan Savnik Kranj 150 (Gorenjsko).

Vinogradniki, pozor!

Na suho cepljene, trte se na prodaj.

Najboljše sorte in sicer: I. vrste: laški rizlec (Wälschrisling), beli burgundec, bela in rudeča žlahtina (Gutedel), izabela, pošip (šipon), zeleni silvanec, beli ranfol, trunta (bogate rodeča), kavčina, plavi burgundec, rumeni muškati, muškati žlahtina, črni pesjanec ter nekaj mešanih vrst. Na razpolago je tudi več tisoč vkoreninjenih divjakov, in podlage (ključki) od Ripania Portalis.

Vse trte so cepljene na podlagi Rip. Portalis ter so jako lepe in popolnoma zaraščene in lepo vkoreninjene zakar se jamci.

Dobijo se tu li cepljene trte-lanskega nasada (L. 1914). Cena trtam je po dogovoru. Pri naročilu naj se pošlje 10% are. Naročila brez are so neveljavna. Kdor si želi naročiti lepe trte in masaditi lep vinograd, naj se blagovoli ogledati pismeno ali ustmeno pri Francu Slodnjak, trtnar v Rotmanu, pošta Jursinci pri Ptujju (Štajersko).

Pri meni se dobijo cepljene trte po najboljši nizki ceni!

Pri meni se dobijo cepljene trte po najboljši nizki ceni!

Proti

NALEZLJIVOSTI

moramo se tembolj varovati, ker se sedaj nalezljive bolezni, kot škričica, špičke, osepnice, kolera, bogar v večji meri pojavljajo. Zato se naj rabi povsodi, kjer se kaže boleznih požarišč, dobro razkuževalno sredstvo, ki naj ni bilo v vsaki hiši na razpolago. Po preizkušanju je v sedanosti najboljšo razkuževalno sredstvo v savodu prof. Löffler, Dietl, Prokauer, Divest, Mas, Richter, Vertun, Pertik itd.

LYSOFORM

ki je brez duha, brez strupa in po ceni ter se dobi v vsaki lekarni in drožeriji v izvornih steklenicah (zeleno steklo) za 100 g. Kupil Lysoforma je zanesljiv in gotov in se zato od vsakega zdravnik rabi za razkuževanje v bolniški postelji, za umivanje ran, oteklin, za antiseptično obvezo in za irigacijo.

Lysoform-milo je fino, nalahno milo za toaletno, ki vsebuje 1 odstotek Lysoforma ter antiseptično učinkuje. To milo se lahko rabi tudi pri najobčutljivejši koži, kakor tudi za otroke in ženske. Ono naredi kožo mehko in prožno ter nareja jakno sproščeno duhi. Zadoštuje le en poskus in Vi boste vedno našli le to izvrstno milo, ki je le navidezno drago, v pravi pa je tako ekonomično, ker en kos za dolgo časa zadoštuje, Komad stane 1 K 20 vinarjev.

„Estermin-Lysoform“ je dobro učinkujoča, antiseptična zdravna vada, ki slab duh iz ust takoj in gotovo prečeno, suša se bel in ohrani. Rabi se lahko tudi pri nahanu v grlu, pri kašljanju, pri kašaru, za grgljanje po zdravniški predpisi. Na razkuževanje same par kapljic. Izvirna steklenica stane 1 K 60 v ter se dobi v vsaki lekarni in drožeriji. Zanimite se po imenu: „Zdravje in razkuževanje (Gesundheit und Desinfektion)“ pošlje na zahtevo zastoni in poštine prosto: Dr. Richter HUBMANN, Referent der Lysoformwerke, Wien, IX., Esztrachgasse 2.

Imerno se je obneslo na vojake v vaški in spleh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihtu, influenci, pruzi, vratni in bolesti v hrbtu

Sidro-Liniment.

Nadomestilo za Sidro-Pain-Expeller.

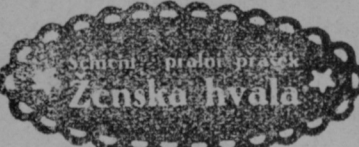
Steklenica kron. — 80, 1.40, 2.—

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, L. Elizabetina cesta. Dnevno raspošiljanje.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptujju se najbolj priporoča.

Schicht-Perilo — Bojno-Perilo.

Cenejši in najboljši način pranja:

Zamoči perilo nekoliko ura ali preko noči s pralnim praškom „Zenska hvala“. Peri tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljšo Schichtovo milo znamka „Jelen“ — se je potrebno, da se najlepše perilo dobi.

Priščedjuje posel, čas, denar in milo.

Dobiva se povsodi!

Onimol je najboljšo sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsodi!